

150 vuotta säännöllistä valtiopäivätoimintaa Suomessa

Säännöllisen valtiopäivätoiminnan alkamisesta Suomessa tuli vuonna 2013 kuluneeksi 150 vuotta. Vuosien 2013 - 2014 yhteiskunta on hyvin erilainen kuin vuonna 1863. Historialla on kuitenkin jatkuvuutensa ja 150 vuoden takaisessa valtiopäivätoiminnassa on yhä edelleen paljon muistamisen arvoista.

Porvoon valtiopäivillä vuonna 1809 Suomi liitettiin Venäjän keisarikunnan autonomiseksi osaksi. Keisari Aleksanteri I lupasi tuolloin säilyttää maassamme voimassa Ruotsin vallan aikaiset perustuslait, luterilaisen uskon ja säätyjen oikeudet. 54 vuotta myöhemmin ja historian vaiheiden tuloksena keisari Aleksanteri II kutsui Suomen säätyjen - aateliston, papiston, porvariston ja talonpoikien – edustajat valtiopäiville koolle.

Säädöt kokoontuivat Ritarihuoneella 15.9.1863 – 15.4.1864. Valtiopäivien toiminta perustui Ruotsista peräisin oleviin käytäntöihin ja ohjeisiin, jotka julkaistiin Suomen asetuskokoelmassa (13/1863) nimellä *"Yhteenveto niistä voimassa olevista säännöistä, jotka Suomen Suurruhtinaanmaan valtiopäiväjärjestelyissä ovat noudatettavat."* Porvoon valtiopäiviin verrattuna uutta oli mm. se, että puhemiesneuvosto perustettiin ruotsalaisen esikuvan mukaisesti, yleisölle annettiin pääsy säätyjen kokouksiin, tulkkaus järjestettiin suomeksi myös valiokunnissa ja lehdistö sai vapaasti raportoida säätykokouksista.

Vuosi 1863 ei tarkoittanut valtiosääntöoikeudellisesti uuden aikakauden alkua. Vasta vuonna 1869 säädettiin uusi valtiopäiväjärjestys, jossa vahvistettiin monta nykyisenkin kansanedustuslaitoksen toiminnalle tärkeää periaatetta mm. parlamentaaraisesta immunitetista.

Vuoden 1863 valtiopäivät oli siis alkusoitto Suomen nykymuotoiselle eduskuntatoiminnalle. Vaikka tulevien vuosien aikana maan oli selvittävä merkittävistä haasteista, kuten nälkävuosista, oli matka kohti uutta alkanut. Etappeina mainittakoon 1800-luvun loppupuolella vahvistunut suomalaisuusliike, vuoden 1906 eduskuntauudistus ja lopulta Suomen julistautuminen itsenäiseksi valtioksi vuonna 1917.

Leppävirralta valtiopäiville

Suomen suuriruhtinaskunnan nelisäätyiset valtiopäivät kokoontuivat muutaman vuoden välein vuosina 1863 – 1906. Leppävirralta eduskuntaa edeltäneillä valtiopäivillä edustajina toimivat

kauppias Matti Koponen vuonna 1867

talollinen Elias Rothberg vuonna 1872

opettaja Vilhelm Pääkkönen vuosina 1885, 1888, 1897

liikemies, maanviljelijä Heikki Kansanen vuonna 1894

rovasti H.E. Schroderus (Rauramo) vuosina 1882–1906

Suomen yksikamarisen eduskunnan ensimmäinen vaali järjestettiin 1907. Kaiken kaikkiaan 14 Leppävirralla syntynyttä tai täällä vahvasti vaikuttanutta on edennyt kansanedustajaksi (valintavuosi nimen jälkeen):

Jussila, Oskar Henrik (Oskari Heikki O.H.) 1922

Kauhanen, Kalle Jalmari 1945

Kilpeläinen, Yrjö Kaarle 1945

Laakkonen, Adam 1914

Lundson, Otto Johannes 1917

Löthman-Koponen (v:een 1935 Löthman), Matilda (Tilda) Aurora 1910

Oksman, Pekka Vilho (Ville)	1911	
Pekkarinen, Pentti August	1958	
Poutiainen, Eino	1970	
Räsänen, Johan Henrik (Juho Heikki, Janne)		1924
Saaristo (e. Sikanen), Johan Henrik (Juho Heikki J.H.)		1908
Savola, Petter Eerik Mikael	1975	
Solla, Lauri Johannes	1951	
Vehviläinen, Anu Helena	1995	
von Wright, Ferdinand	1922	

(Näyttely v. 2013 Leppävirran 375 juhluvuonna, eduskunnan 150 juhluvuonna)